

udvikling og trivsel i de store linjer i spidsen for administrationens sættes en administrativt kyndig embedsmand, der med ansvar over for rektor kan forestå den daglige ledelse af alle administrationens grene og forestå koordineringen mellem disse.

7. Antallet af sager, der skal behandles i kollegiale organer, skal begrænses og antallet af kollegiale organer, som skal have den enkelte sag til behandling, skal også begrænses. Det administrative apparat må udbygges således, at de kollegiale organers virksomhed begrænses til at være overvejende og besluttende i vigtigere og principielle sager.
8. For at modvirke faglig isolation, for at sikre rationel udnyttelse af personel, udstyr og lokaler og for at fremme undervisnings- og forskningsmæssigt samarbejde, bør den organisatoriske opbygning baseres på institutter af en ikke for lille størrelse.
9. Professorerne bør også inden for den fremtidige organisation have det endelige faglige ansvar, men de øvrige lærere bør i højere grad end hidtil inddrages i overvejelserne vedrørende undervisningens og forskningens tilrettelæggelse.
10. Foruden at sikre de videnskabelige medarbejdere mulighed for at øve indflydelse både inden for institutterne og over for institutionen som helhed, må man for at fremme rekrutteringen af kvalificerede medarbejdere opbygge en stillingsstruktur, som giver mulighed for ansættelse i tilfredsstillende advancementsstillinger for de højt kvalificerede medarbejdere, som ikke opnår ansættelse i et professorat.
11. Samarbejdet mellem på den ene side ledelse og lærere og på den anden side de studerende må udbygges bl. a. med henblik på en hensigtsmæssig udformning af studie- og eksamensordninger.
12. Studievejledning (dvs. vejledning før valg af studium) og studierådgivning (dvs. rådgivning under studiet) må varetages af særlige studieadministrationer ved de enkelte højere uddannelsesinstitutioner.
13. Med respekt af de højere uddannelsesinstitutioners faglige selvstændighed bør de højere uddannelser tilpasses samfundets behov gennem rådslagninger med Planlægningsrådet for de højere uddannelser og repræsentanter for de myndigheder og det erhvervsliv, som beskæftiger de færdiguddannede kandidater.

b. Ledelsens og administrationens funktioner.

Inden udvalget går over til at fremsætte konkrete forslag til de højere uddannelsesinstitutioner

fremtidige organisation i overensstemmelse med de ledende synspunkter, foretager man en analyse af de arbejdsopgaver, der skal løses ved en højere uddannelsesinstitution.

Man inddeler disse opgaver i tre hovedgrupper:

1. De rent akademiske anliggender,
2. de rent økonomisk-administrative opgaver og
3. anliggender af blandet akademisk-administrativ karakter.

De rent akademiske anliggender som f. eks. tildelelse af videnskabelige grader og bedømmelse af videnskabelige arbejder, bør udelukkende behandles af institutionens videnskabelige personale.

De rent økonomisk-administrative opgaver som f. eks. personalets økonomiske ansættelsesvilkår, bygningsadministration og kasse- og regnskabsvæsen bør udelukkende varetages af det administrative personale.

De blandet akademisk-administrative anliggender som f. eks. udarbejdelse af studieordninger og budgetter, fordeling af bevillinger og planlægning varetages af det videnskabelige personale i de kollegiale forsamlinger og administrationen i fællesskab. Udover de tre nævnte hovedgrupper peger udvalget yderligere på en række arbejdsopgaver, som må løses ved en højere uddannelsesinstitution, nemlig studievejledning og -rådgivning, information over for institutionens personale og studerende gennem en udvidelse af de interne meddelelsesblade, offentliggørelse af de i kollegiale forsamlinger fremførte hovedsynspunkter og trufne beslutninger og afholdelse af periodiske orienteringsmøder, samt kontrol med den enkelte lærers pensumkrav, med de studerendes studieaktivitet og gennem et uafhængigt censorkorps med eksaminerne.

c. Den fremtidige organisation og administration.

1. Institutter.

Udvalget går ind for en organisationsform, hvor al forskning og undervisning foregår inden for rammerne af større institutter. Dette vil fremme det tværvidevidenskabelige samarbejde, og et institut som foruden professorerne har mellem 10 og 30 videnskabelige medarbejdere, vil efter udvalgets opfattelse kunne fungere hensigtsmæssigt med henblik på opbygningen af et passende administrativt apparat, der kan aflaste det videnskabelige personale effektivt.

Instituttet skal ledes af en bestyrer, som vælges for 2 år ad gangen af et rådgivende organ, institutrådet, der skal bestå af de til instituttet knyttede professorer, afdelingsprofessorer, afdelingsledere og

docenter samt repræsentanter for amanuenserne og lektorerne.

2. Fagråd.

De enkelte professorers og institutteres arbejde bør koordineres i et bredere kollegialt organ, som desuden skal behandle en række sager af rent akademisk og økonomisk-akademisk karakter.

Denne opgave er hidtil ved universiteterne blevet løst af fakulteterne (universiteterne i København og Århus har i dag hver 5 fakulteter), men flere af disse fakulteter er nu nået op på så store medlemstal, at de er blevet uegnede til at løse de dem påhvilende opgaver, og da man ønsker, at de studerende og andre lærere end professorerne også skal være repræsenterede i de kollegiale organer, foreslår udvalget fakulteterne opdelt i et større antal fagråd.

Disse nye fagråd skal ligesom de allerede eksisterende fagråd ved de større højere læreanstalter varetage de under den pågældende faggruppe hørende akademiske anliggender. En del af disse anliggender skal fagrådet kunne afgøre endeligt, og i sager, som kræver yderligere koordinering, eller som skal forelægges ministeriet, skal de foretage indstilling til det øverste kollegiale organ, konsistorium.

Medens de økonomiske anliggender ved de højere læreanstalter er genstand for direkte forhandling mellem de enkelte professorer eller institutbestyrere og rektor, finder udvalget, at universiteterne er så heterogene institutioner, at der i et særligt af fagrådet nedsat budgetudvalg må foretages en koordinering og prioritering af de økonomiske sager, inden de forelægges universitetets øverste ledelse.

3. Konsistorium.

Den endelige koordinering af fagrådenes arbejde bør ske i et øverste, repræsentativt kollegialt organ, konsistorium. Et sådant organ findes allerede ved universiteterne, medens det øverste kollegiale organ ved læreanstalterne hidtil har været et samtlige professorer omfattende lærerråd. Disse lærerråd er imidlertid ved de større læreanstalter blevet så store, at udvalget foreslår den væsentligste del af deres funktioner henlagt til et konsistorium.

Konsistorium foreslås ved universiteterne sammensat af rektor, prorektor, administrationens chef og 10 for 3 år valgte medlemmer, hvoraf mindst 4 skal være fagrådsformænd og mindst 2 skal være afdelingsprofessorer, afdelingsledere eller docenter.

Ved de større læreanstalter skal konsistorium bestå af rektor, prorektor, administrationens chef,

fagrådsformændene og 6 for 3 år valgte medlemmer, hvoraf mindst halvdelen skal være professorer.

De ikke-fødte medlemmer skal vælges af de samlede fagråd. Derudover skal studenterrådet have en fast repræsentant, som deltager i møderne uden stemmeret, samt mulighed for at sende yderligere en repræsentant ved behandlingen af enkelte sager. Studenterrepræsentanterne skal dog ikke deltage i behandlingen af søger om embedsbesættelser og tildeling af æresdoktorgrader.

Konsistorium skal være institutionens øverste instans i de vigtigste akademiske anliggender.

Konsistorium ved universiteterne skal endvidere nedsætte et universitetsråd og et planlægningsudvalg, hver på syv medlemmer. Universitetsrådet skal rådgive rektor ved koordineringen og prioriteringen af de af fagrådenes budgetudvalg fremsatte økonomiske sager, medens planlægningsudvalget skal udarbejde planer på kortere og længere sigt for universitetets udvikling.

4. Lærerråd.

De akademiske lærerforsamlinger ved universiteterne foreslås på grund af de meget store medlemstal, de er kommet op på, afskaffet som formelle organer.

Ved de større læreanstalter foreslås lærerrådene bevaret som det organ, der vælger rektor og prorektor, behandler spørgsmål vedrørende læreanstaltens styrelsesanordning og tildeler æresdoktorgrader.

Ved de mindre læreanstalter bevares lærerrådene som det organ, der i sig forener fagråds og konsistoriums funktioner ved en større institution, idet andre lærere og en studenterrepræsentant dog nu skal have sæde i dem.

5. Rektor.

Medens rektorerne ved de højere læreanstalter har det øverste ansvar for både de akademiske og de økonomiske anliggender, ligger ansvaret for de økonomiske anliggender ved København og Århus universiteter hos henholdsvis kurator og bestyrelsen. Udvalgets flertal går ind for, at man også ved universiteterne får en såkaldt „énstregen“ ledelse således, at rektor får ansvaret for både de akademiske og de økonomiske anliggender.

Under hensyn til den voksende arbejdsbyrde, som påhviler rektorerne og til de udvidede beføjelser, som universitetsrektorerne vil få, foreslår udvalget, at universitetsrektorerne ligesom rektorerne for de højere læreanstalter skal vælges for 5 år mod nu 2 år. Derved sikres der rektor en rimelig periode til både at komme ind i rektoratets opgaver

og, til at lægge og følge en linje for universitetets udvikling. Under hensyn til, at rektorhvervet vil afskære dets indehaver fra større, videnskabelig virksomhed, foreslås det, at genvalg, som i øvrigt bør kunne ske uden begrænsninger, kun skal ske for 3 år ad gangen.

Da rektor vil være afskåret fra at beskæftige sig med undervisning og forskning i større omfang, foreslås det, at der skal kunne udnævnes yderligere en professor i hans fag gennem besættelse af et af de professorater, som indgår i institutionens pulje af ikke-fagbestemte professorater.

6. Studienævn og undervisningsudvalg.

Det foreslås, at der oprettes studienævn eller undervisningsudvalg sammensat af lærere og studerende. Disse nævn eller udvalg skal beskæftige sig med de enkelte studieretninger, og der kan være flere nævn eller udvalg under et fagråd eller et nævn eller udvalg fælles for flere fagråd.

Nævnene og udvalgene skal være rådgivende i studie- og eksamensspørgsmål over for rektor og de kollegiale organer, og fagrådene skal også kunne delegerer besluttende myndighed til dem.

7. Administrationen.

Udvalget går ind for, at der sker en styrkelse af de enkelte institutioners administration, således at de videnskabelige medarbejdere i videst muligt omfang kan hellige sig undervisnings- og forskningsopgaver.

I spidsen for administrationen skal stå en administrativt uddannet embedsmand, som skal lede og koordinere administrationens enkelte grene på rektors vegne.

Administrationens opgaver kan deles op i følgende fire hovedgrupper:

1. Akademiske anliggender omfattende studie- og eksamensadministration, stipendiesager, studievejledning og rådgivning samt sekretariatsforretninger for de kollegiale organer.
2. Økonomiske anliggender omfattende bevillings- og budgetsager, personalesager og kasse- og regnskabsvæsen.
3. Tekniske anliggender omfattende drift og vedligeholdelse af bygninger og tekniske anlæg.
4. Planlægning.

Disse fire hovedgrupper motiverer ved de større institutioner oprettelsen af særskilte kontorer eller sektioner under administrationschefen.

8. Aarhus universitetets status.

Aarhus universitet blev oprettet som en privat

institution i 1928, men efterhånden er statens bidrag vokset, og i dag dækker staten driftsudgifterne 100 procent, ligesom universitetets byggevirksomhed finansieres 100 procent ved rente- og afdragsfrie statslån.

Personalet ved Aarhus universitet er principielt ansat på samme vilkår som personalet ved statens højere uddannelsesinstitutioner. Da der således ikke er noget reelt grundlag for at bevare Aarhus universitets status som privat selvejende institution, foreslår udvalget derfor, at det nu gøres til et statsuniversitet.

d. Mindretalssynspunkter.

Det var ikke et enigt udvalg, der stod bag den egentlige betænkningens forslag, og der foreligger en række, tildels modgående mindretalsudtalelser.

Repræsentanterne for Forbundet af lærere ved de højere læreanstalter, Akademikernes Samarbejdsudvalg og Danske Studerendes Fællesråd vendte sig skarpt mod flertallets forslag om, at professorerne også i fremtiden skulle have det endelige ansvar for undervisning og forskning inden for deres fagområde. Man fandt det beklageligt, at en nyansat professor, der var valgt alene på grund af sine videnskabelige kvalifikationer, fik pålagt administrative og undervisningsplanlæggende funktioner i et sådant omfang, at han blev hæmmet i udnyttelsen af de forskningsevner, der var begrundelsen for hans udnævnelse. Endnu mere uheldigt fandt disse medlemmer det, at professoren gennem hele sin funktionstid — ofte en periode på 20-35 år — fik eneansvaret for hele sit fagområdes trivsel og videreudvikling. Rektor for Københavns universitet tilsluttede sig disse betragtninger.

Repræsentanten for Akademikernes Samarbejdsudvalg foreslog således, at også lektorer skulle være fødte medlemmer af institutrådene, samt at fagrådene skulle bestå af repræsentanter for samtlige under rådet hørende institutter, valgt af og blandt de enkelte institutters samlede institutråd. Endnu videre gik repræsentanterne for Forbundet af lærere ved de højere læreanstalter og Danske Studerendes Fællesråd, som foreslog, at alle valg til kollegiale organer skulle ske ved lige og almindelig valgret blandt alle videnskabelige medarbejdere. På den anden side fandt andre medlemmer af udvalget, at professorernes hovedindflydelse burde sikres bedre end sket ved flertalsforslaget, og at antallet af andre lærere i de kollegiale organer kun skulle udgøre halvdelen af professorernes antal. Et mindretal bestående af 4 rektorer og 1 administrator gik således ind for, at kun de til instituttet knyttede professorer skulle vælge institutbestyreren.

Kurator for Københavns universitet vendte sig skarpt mod forslaget om, at universitetets rektor skulle have det øverste ansvar for såvel akademiske som økonomiske anliggender. Han fandt, at det er ukorrekt at betro den økonomiske ledelse til universiteternes rektorer, når disse var valgt af lærerne, og staten ingen indflydelse havde på valget eller den pågældendes forbliven i stillingen. Han fandt, at universitetsadministrationen burde samles under en universitetsdirektørs ledelse. Denne direktør måtte være direkte ansvarlig over for ministeriet for den del af forvaltningen, han udøvede på egen hånd, og være berettiget til at indbringe de af universitetets kollegiale rryndigheder truffne afgørelser af økonomisk karakter for undervisningsministeriet.

2. *Udviklingen efter offentliggørelsen af Universitetsadministrationsudvalgets betænkning II.*

I slutningen af februar 1968 sendte undervisningsministeriet betænkningen til udtalelse på de højere uddannelsesinstitutioner, idet ministeriet samtidig anmodede institutionerne om at udarbejde forslag til nye styrelsesanordninger.

Arbejdet med nye styrelsesanordninger ved institutionerne kom hurtigt til at foregå under indtryk af den studenterbevægelse, der opstod i foråret 1968, og de voksende krav fra de lærere, som ikke var professorer, om større medindflydelse end foreslået af Universitetsadministrationsudvalgets flertal.

Studenternes krav går således, som de er formuleret af Danske Studerendes Fællesråd, ud på, at de studerende ved en institution skal vælge halvdelen af medlemmerne i samtlige styrende organer, og at beslutningsprocessen skal decentraliseres således, at beslutningerne træffes af repræsentanter for den eller de grupper, beslutningerne angår. F. eks. bør paritetisk sammensatte studienævn træffe alle endelige beslutninger vedrørende studie- og eksamensforhold, og et studienævns formand må ikke have en udslagsgivende stemme.

Danske Studerendes Fællesråd motiverer sit krav om, at lærerne og de studerende skal have lige mange repræsentanter i de styrende organer med, at den ene part ikke må kunne overstemme den anden, og at alle uoverensstemmelser skal løses ad forhandlingsvejen.

Kravene til indretningen af de højere uddannelsesinstitutioners styrelsesforhold er fra de ikke-professorale læreres side af Akademikernes Samarbejdsudvalg formuleret i følgende punkter:

1. En demokratisering af beslutningsprocesserne på alle områder og niveauer således, at der sikres

medbestemmelse for alle i det omfang, varetagelsen af deres faglige og arbejdsmæssige interesser tilsiger det.

2. En hurtig etablering af rationelle institutioner som institutionernes basale administrative enheder og opbygning af et hensigtsmæssigt system af besluttende organer.
3. En integration af hele gruppen af heltidsbeskæftigede videnskabelige medarbejdere på det enkelte institut/laboratorium således, at fordeling af arbejde og funktioner sker ved beslutninger foretaget af en demokratisk sammensat forsamling (institutråd).
- Herudover må der sikres andre grupper af medarbejdere medindflydelse efter principperne i pkt. 1.
4. En af stillingskategorier uafhængig, og af samtlige medarbejdere valgt repræsentation til andre besluttende organer på institutionen (studienævn, fagråd etc.).
5. En accept af de studerendes medindflydelse i de besluttende organer efter principperne i pkt. 1.

Disse krav blev, uanset at der ikke var hjemmel til det i de gældende styrelsesanordninger, på forskellig måde og i begrænset omfang imødekommet ved en række institutioner, hvor man dels gav repræsentanter for ikke-professorale lærere og studerende adgang til at deltage i de kollegiale organers møder, dels etablerede studienævnsoordninger.

Forslagene til styrelsesanordninger.

I begyndelsen af 1969 indkom der fra de højere læreanstalter, bortset fra Handelshøjskolen i København og Danmarks Lærerhøjskole, hvor særlige forhold gjorde sig gældende, forslag til nye styrelsesanordninger. Disse forslag var meget forskellige, men gik alle i større eller mindre grad videre end Universitetsadministrationsudvalgets flertalsforslag, for så vidt angik de ikke-professorale læreres og de studerendes medindflydelse, idet de to nævnte grupper, der ved alle institutioner havde været inddraget i arbejdet, dog ikke havde opnået at få alle deres ønsker opfyldt. Man lagde fra læreanstaltens side stor vægt på, at de nye anordninger blev sat i kraft med virkning fra undervisningsåret 1969-70's begyndelse, og efter en række forhandlinger i undervisningsministeriet blev de anordninger, som samlet er fremsendt til folketingets medlemmer samtidig med dette lovforslags fremsættelse, udstedt som 3-årige forsøgsordninger.

Universiteternes anordningsforslag blev først fremsendt til ministeriet sidst på foråret, og under hensyn til den uro, der særlig havde været omkring

F. t. I. om universiteternes styrelse.

universiteterne, og til at universiteternes organisatoriske problemer i det hele taget er større og mere komplicerede end læreanstaltnernes, vedtog regeringen, at der i folketingssamlingen 1969-70 skulle forelægges et lovforslag om universiteternes styrelse.

Under hensyn til, at folketinget skulle fastlægge de generelle principper for universiteternes styrelse, og til at disse principper måtte formodes også at få konsekvenser for læreanstaltnerne på lidt længere sigt, fandt man i undervisningsministeriet, at der ved de ovennævnte forhandlinger med læreanstaltnerne ikke burde tilstræbes en uniformering af anordningerne og fastlægges vidtgående generelle principper, som kunne foregribe folketingets behandling af universitetslovforslaget.

Under forhandlingerne med læreanstaltnerne stillede undervisningsministeriet dog visse minimumsbetingelser, som de nye styrelsesanordninger måtte opfylde. Disse betingelser var navnlig, at andre lærere og studerende skulle have repræsentation med fuldt medlemskab af de kollegiale organer, at der blev oprettet studienævn med kompetence til at afgøre visse sager af studie- og eksamensmæssig karakter, og at dannelsen af institutter blev fremmet.

Andre læreres repræsentation varierer fra en enkelt anordning, hvor professorer og andre lærere vælger og vælges på lige fod, over anordninger hvor de besætter 50 pct. af lærernes pladser i de kollegiale organer, til anordninger hvor de kun besætter 33 pct. af disse pladser.

De studerendes repræsentation varierer fra 50 pct. i studienævnene til 10-25 pct. i de øvrige organer.

Der er ved samtlige læreanstalter oprettet studienævn, der er sammensat af lige mange lærere og studerende. Nævnene har dels en rådgivende funktion, idet de skal høres i alle sager om studie- og eksamensforhold, dels kompetence til at afgøre en række sager af mindre omfattende eller rutinemæssig karakter. Disse sidste sager er direkte opregnet i anordningerne for Danmarks tekniske Højskole, Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole og Danmarks farmaceutiske Højskole, medens konsistorium eller fagråd ifølge anordningerne for Københavns og Århus Tandlægehøjskoler og Handelshøjskolen i Aarhus kan delegerere deres kompetence til studienævnene. Ministeriet har fået tilsagn om, at denne delegationsbeføjelse vil blive benyttet i et omfang, som svarer til studienævnenes beføjelser ved de tre førstnævnte læreanstalter.

En sammenlægning af mange små laboratorier og afdelinger til færre, større institutter kan selvfølgelig ikke ske fra den ene dag til den anden, men undervisningsministeriet har sikret sig, at der

i læreanstaltnernes nye anordninger er bestemmelser, som skal fremme den nye institutstruktur.

Universiteternes styrelsesforhold.

Når regeringen har besluttet at lade folketinget tage stilling til universiteternes styrelsesforhold, skyldes det dog ikke alene ønsket om, at der må blive taget politisk stilling til den debat, som føres om disse forhold, men også mere formelle grunde.

For det første kræver Aarhus universitets overgang fra selvejende institution til statsinstitution således, som Universitetsadministrationsudvalget har foreslået det, og universitetet selv og regeringen har tiltrådt det, at lov nr. 73 af 7. marts 1952 om Aarhus universitet ændres.

For det andet skal der i henhold til lov nr. 190 af 4. juni 1964 om oprettelse af et universitet i Odense § 2 fastsættes bestemmelser om universitetets administrative forhold m.m. ved lov. Forslag til en sådan lov har ikke tidligere været fremsat, idet man har ønsket at afvente resultaterne af Universitetsadministrationsudvalgets arbejde. Odense universitets forhold har indtil videre været fastlagt i et midlertidigt regulativ om Odense universitets administration af 18. maj 1967.

Om indholdet af de fra de tre universiteter indkomne forslag til styrelsesanordninger, der er tilsendt folketinget samtidig med fremsættelsen af nærværende lovforslag, kan oplyses følgende, idet bemærkes, at der fra Odense universitet ikke foreligger et samlet forslag, men to forslag udarbejdet af de nuværende to fagråd:

Rektor.

Både Københavns og Aarhus universiteter foreslår rektor valgt blandt professorerne. I København foreslås rektor valgt af samtlige fastansatte videnskabelige medarbejdere, medens man i Århus foreslår valget foretaget af en særlig valgforsamling, hvori også de studerende og eventuelt det ikkevidenskabelige personale er repræsenteret. Odense universitet har foreslået, at valget skal foretages af samtlige professorer og de andre lærere, der er medlemmer af fagrådene. Alle tre universiteter finder, at den af universitetsadministrationsudvalget foreslåede valgperiode på 5 år er for langvarig.

Konsistorium.

Alle tre universiteter foreslår, at rektor, prorektor, administrationschef (i Århus dog uden stemmeret) og dekanerne skal være fødte medlemmer. Derudover foreslår universiteterne i København og Århus et antal repræsentanter for fakulteterne,

i København valgt af og blandt de fastansatte lærere, i Århus udpeget af fakultetsrådenes lærerrepræsentanter. Alle tre universiteter foreslår endvidere de studerende repræsenteret, idet Københavns universitet går videst med et forslag om, at de studerendes repræsentanter skal besætte en tredjedel af pladserne.

Fakultets- og fagråd.

Ved Københavns universitet foreslås fakultetsstyrelserne sammensat af repræsentanter valgt af og blandt de fastansatte videnskabelige medarbejdere og stipendiater, et af konsistorium fastsat antal repræsentanter for de øvrige lærere samt et antal repræsentanter for de studerende svarende til en tredjedel af medlemstallet.

Århus universitet foreslår, at konsistorium skal fastsætte nærmere regler, idet to tredjedele af medlemmerne skal vælges af institut- og studierådene (studienævnene) dog således, at studierådene højst kan vælge halvdelen af disse.

Odense universitets fagråd foreslår, at institutterne skal vælge 9 medlemmer, som har doktorgraden eller en betydelig videnskabelig produktion bag sig.

Institutledelsen.

Københavns universitet foreslår, at et institut ledes af en bestyrelse valgt af og blandt de videnskabelige medarbejdere, repræsentanter for de speciale-studerende og eventuelt repræsentanter for det øvrige personale. Bestyrelsen udpeger en professor eller en til udnævnelse til professor kompetent person til institutbestyrer.

Århus universitet foreslår, at et institut ledes af et institutråd bestående af samtlige fastansatte videnskabelige medarbejdere eventuelt suppleret med repræsentanter for det øvrige personale og de studerende.

Odense universitets humanistiske fagråd foreslår, at et institut ledes af en institutforsamling bestående af samtlige heltidsansatte videnskabelige medarbejdere og eventuelt repræsentanter for de andre ansatte. Institutforsamlingen vælger en bestyrelse til varetagelse af den daglige ledelse.

Det natur- og lægevidenskabelige fagråd foreslår, at et institut ledes af en institutbestyrelse med en professor som formand. Bestyrelsen skal bestå af samtlige professorer samt det dobbelte antal heltidsansatte videnskabelige medarbejdere og eventuelt repræsentanter for andre ansatte, valgt af en rådgivende institutforsamling bestående af samtlige ansatte.

Studienævn.

Alle tre universiteter foreslår oprettelse af studienævn sammensat af lige mange repræsentanter for lærere og studerende.

Disse studienævn foreslås inden for studie- og eksamensområdet tillagt dels besluttende myndighed inden for visse rammer, dels en kontrollerende myndighed og endelig ret til at blive hørt og afgive indstillinger.

Administrationen.

Samtlige tre universiteter foreslår, at administrationens chef leder administrationen på rektors vegne, og embedet som kurator for Københavns universitet, der er ligestillet med rektorembetet, foreslås derfor ændret, idet det dog foreslås at opretholde kuratorembedets selvstændige stilling for så vidt angår forvaltningen af universitetets formue, stiftelsen Sorø Akademi m.m.

3. Regeringens forslag.

Som det fremgår af foranstående, har man ved Københavns og Århus universiteter vedtaget at betragte samtlige heltidsbeskæftigede, fastansatte lærere som en enhed således, at den eneret professorerne har haft til at besætte posterne i konsistorium og fakulteter ophører. Kun rektoratet, prorektoratet ved Århus universitet og ved Københavns universitet hvervne som institutbestyrere foreslås forbeholdt professorer.

Regeringen finder det ønskeligt, at denne integration af de forskellige lærergrupper finder sted, dels fordi der derved gives alle lærere mulighed for at deltage i universiteternes ledelse, dels fordi det herigennem bliver muligt at fordele de ledelsesmæssige og administrative opgaver inden for en større kreds, og derigennem give professorerne lejlighed til i højere grad at koncentrere sig om forskning og undervisning.

Regeringen finder dog i overensstemmelse med universiteterne, at rektorembetet kræver en sådan erfaring inden for universitetsverdenen og en på videnskabelige kvalifikationer hvilende autoritet, at det bør besættes med en professor. Det samme gælder prorektorembetet, da man finder det ønskeligt, at prorektor fremtidig aflaster rektor i større omfang end hidtil.

For så vidt angår de af studenterne rejste krav om medbestemmelsesret, finder regeringen det berettiget, at de studerende gennem paritetisk sammensatte studienævn får en afgørende medindflydelse på og et medansvar for deres egen uddannelse.

Det findes derimod ikke rimeligt, at de studerende også skal besætte halvdel af pladserne i universiteternes øvrige ledelsesorganer. Regeringen lægger herved vægt på følgende omstændigheder:

a. Paritetisk sammensatte organer, hvor enhver afgørelse forudsætter enighed mellem parterne, vil indebære risiko for, at enighed ikke opnås, og at vigtige afgørelser, der skal træffes, derfor ikke vil blive truffet.

b. De øvrige ledelsesorganer beskæftiger sig ikke alene med undervisningsspørgsmål, men også med spørgsmål som er afgørende for universitetets forskningsvirksomhed, og da de studerende endnu ikke vil have erhvervet videnskabelige kvalifikationer og erfaringer, bør de ikke kunne forhindre, at der træffes beslutninger i sådanne sager. På den anden side bør de gennem repræsentation i de nævnte organer have lejlighed til at fremføre deres synspunkter og deltage i afgørelserne.

c. De studerende tilbringer kun nogle år på universitetet, medens universitetet for det fastansatte personale er den arbejdsplads, hvor de måske skal lægge hele deres livsgerning, og over for hvilken de har en ansættelsesmæssig forpligtelse og et ansvar. Den vitale interesse, medarbejderne derfor har i deres arbejdsplads' udvikling, må berettige dem til at kunne træffe afgørelser uden de studerendes tilslutning.

Som nævnt må de ved universitetet ansatte have en vital interesse i institutionens forhold. Dette gælder også det ikke-videnskabelige personale, som uanset manglende indsigt i videnskabelige og uddannelsesmæssige problemer bør have en formel repræsentation, hvorigennem de kan fremføre deres synspunkter. Det ikke-videnskabelige personale vil først og fremmest have interesse i forholdene ved det institut, hvor de er beskæftigede, medens de sager, som vil komme til behandling i konsistorium og fakultets- eller fagråd, kun i ringe omfang vil angå det heromhandlede personales forhold.

Da det ikke-videnskabelige personale er en meget heterogen gruppe omfattende laboratorietjente og -mestre, kontorpersonale, biblioteksassistenter, laboratorieassistenter m. fl., er det ikke muligt, at opstille en generel regel om dette personales repræsentation i institutrådene ved samtlige institutter, og det vil derfor være rimeligt at overlade til konsistorium at afgøre, hvorledes repræsentationsforholdene skal være ved det enkelte institut.

I tilfælde, hvor det ikke-videnskabelige personale måtte have synspunkter at fremføre, som vedrører hele gruppen, vil det være rimeligt, at repræsentanterne i institutrådene vælger en mindre fælles-

repræsentation, som kan forhandle med universitetets øverste ledelse.

Regeringen kan tilslutte sig, at institutterne skal være de grundlæggende enheder inden for såvel universiteterne som læreanstaltens organisatoriske opbygning. I øjeblikket foregår forskningen inden for institutter, laboratorier og afdelinger af forskellig størrelse og struktur, og en række professorater er end ikke knyttet til sådanne enheder. Gennemførelsen af en ny institutorganisation vil derfor ikke kunne ske med ét slag. De fremtidige institutter bør være så store, at de dels kan danne rammen om et alsidigt forskningsmiljø, dels kan sikre en forsvarlig udnyttelse af det udstyr og apparatur, som moderne forskning benytter, og endelig kan danne et tilstrækkeligt grundlag for beskæftigelse af administrativt og teknisk personale, som kan fritage de videnskabelige medarbejdere for arbejdsopgaver, de ikke er uddannet og ansat til at udføre.

Gennem integrationen af det fastansatte videnskabelige personale, gennem indførelsen af studienavn og gennem dannelsen af institutter, hvor flere professorer vil være knyttet til samme institut, sker der en ændring af professorbegrebets indhold. Den enkelte professor, der opnår sin stilling efter en omhyggelig vurdering af sine videnskabelige kvalifikationer, sammenholdt med det ledige professorats faglige indhold, har hidtil formelt været enebestemmende i spørgsmål om forskning og undervisning inden for sit fag, og professorerne har ved de enkelte universiteter og læreanstalter gennem deres medlemskab af fagråd, fakulteter og konsistorium været enebestemmende om disse institutioners forhold inden for de af de bevilgende myndigheder og undervisningsministeriet lagte rammer.

Også i fremtiden vil professorerne have ret og pligt til at drive forskning og til at virke for deres fags videnskabelige udvikling. De vil i den forbindelse have en særlig forpligtelse til at medvirke ved den del af undervisningen, der direkte sigter på uddannelse af forskere; til at yde forskningsmæssig vejledning og til at medvirke ved bedømmelse af forskning. Professorerne skal endvidere deltage i instituttets og fagets administration og medvirke til at gennemføre undervisningen inden for rammerne af gældende studieplaner. Inden for universitetets ledelsesorganer kan professorerne som valgte medlemmer ved deres erfaring og indsigt i faglige problemer gennem debatterne præge afgørelserne, og endelig kan de gennem deres deltagelse i de under fakultets- eller fagråd nedsatte særlige udvalg, der skal behandle sager om besættelse af

videnskabelige stillinger og tildeling af akademiske grader, fortsat have et væsentligt ansvar for universiteternes videnskabelige standard.

De andre lærere og studerende, som indvælges i universiteternes ledelsesorganer, vil få nye arbejdsopgaver, der ikke kan undgå at få indflydelse på deres arbejds- og studieforhold. For så vidt angår andre lærere, vil dette problem blive taget op i det udvalg, som undervisningsministeriet har nedsat til undersøgelse af lærernes arbejdsforpligtelser ved de højere uddannelsesinstitutioner, medens studenterrepræsentanterne vil få godkendt den forlængelse af studietiden, som deltagelse i de forskellige ledelsesorganers arbejde medfører, således, at der tages hensyn til den ved beregningen af frister for, hvornår deleksaminer og prøver inden for de enkelte studieordninger skal være bestået, og ved fastlæggelsen af det åremål, hvor støtte fra Ungdommens Uddannelsesfond kan oppebæres.

Den ændring af de ledende organers sammensætning, der her foreslås, og som skal sikre større grupper medbestemmelsesret og medansvar, og ønsket om at lette det videnskabelige personale for administrativt arbejde i størst muligt omfang, nødvendiggør en udbygning af universiteternes administrative apparat. Administrationen må sættes i stand til at udføre et grundigt sagsforberedende arbejde således, at ledelsesorganerne får et gennemarbejdet grundlag at træffe beslutning på.

En deling af fakulteter i flere fagråd og indførelsen af studienævn med beslutende myndighed i visse sager betyder en spredning af beslutningsmyndigheden, og skal man sikre ensartede afgørelser i ensartede sager, må administrationen sættes i stand til at følge de enkelte sagsområder på tværs af universitetsorganisationen for at kunne rådgive de besluttende organer med henblik på opbygningen af en ensartet praksis.

I den forbindelse skal specielt nævnes behovet for en udbygning af studieadministrationen, der skal fungere som sekretariat for studienævnene og i samarbejde med lærerne forestå studievejledningen.

Medens ingen skal kunne vælges til rektor eller prorektor mod deres vilje, vil det være en tjenstlig forpligtigelse for lærerne at modtage valg til universitetets forskellige organer.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Bestemmelsen har til formål at slå fast, at universiteterne er statsinstitutioner og at skabe hjem-

mel for statsovertagelse af den selvejende institution Aarhus universitet, jfr. i øvrigt det under Almindelige bemærkninger anførte.

Til § 2.

Bestemmelsens stk. 1 skal fæstslå universiteternes dobbelte funktion som forsknings- og uddannelsesinstitutioner og angive det niveau undervisningen skal gives på. Stk. 2 har til formål at sikre forskningsfriheden ved universiteterne. Bestemmelsen udelukker imidlertid ikke de bevillende myndigheder fra enten direkte gennem bevillingerne til universiteterne på de årlige finanslove eller indirekte gennem bevillingerne til de statslige forskningsfonde at prioritere nogle forskningsområder højere end andre. Stk. 3 skal sikre, at universiteterne ikke alene afgør, hvilke uddannelsesopgaver de vil tage op, og at eksaminanderne gennem uafhængige censorers medvirken ved eksamen garanteres en ligelig og retfærdig behandling og bedømmelse. I stk. 4 lovfæstes en meget gammel universitetstradition, og de begrænsninger i offentlighedens adgang til forelæsninger og mundtlige eksaminer, universiteterne får bemyndigelse til at foretage, tager specielt sigte på visse medicinske forelæsninger og situationer, hvor man på grund af pladsmangel må sikre de studerende første ret til at overvære forelæsninger og eksaminer.

Til § 3.

I det første stykke angives, hvilke organer der sammen med rektor leder et universitet, og i det andet stykke slås det fast, at der skal stilles et særligt administrativt apparat til rådighed for ledelsen, og at ansvaret for dette apparats virksomhed skal ligge hos en højt kvalificeret, administrativt uddannet leder, jfr. de almindelige bemærkninger.

Til § 4.

Rektor foreslås valgt blandt universitetets professorer, idet der må lægges vægt på, at den, der vælges til rektor, har et på egne erfaringer hvilende kendskab til forskningens og undervisningens problemer ved universitetet, og at han i kraft af sine videnskabelige kvalifikationer vil blive betragtet som den første blandt ligemænd af universitetslærere.

Rektorerne ved universiteterne er hidtil blevet valgt for to år ad gangen med mulighed for genvalg, ved Aarhus universitet dog kun én gang. Under hensyn til de meget store opgaver, som efterhånden hviler på rektorerne, og for at sikre en kontinuitet i en tid, hvor universiteterne arbejder

med langsigtede udbygningsplaner og gennemgår stadige forandringer, vil det være ønskeligt, at rektorens valgperiode bliver af længere varighed. Valgperioden foreslås i overensstemmelse med Universitetsadministrationsudvalgets forslag fastsat til 5 år med mulighed for genvalg i 3-årige perioder.

Som en del af bestræbelserne på at sikre universiteternes forskellige lærergrupper og de studerende medindflydelse i ledelsen er det rimeligt, at ikke blot professorerne, men også andre lærere og de studerende sikres indflydelse på valget.

Da det er af stor vigtighed, at der er klare linjer mellem universitetet og de myndigheder, som universitetet står i forbindelse med, fastslås det i stk. 2, at rektor er legitimeret til at handle på universitetets vegne uanset, hvilke begrænsninger i hans bemyndigelse, de øvrige dele af universitetets ledelse har skabt.

Til § 5.

Prorektoratet har i vid udstrækning været af repræsentativ karakter, men med rektoratets stadig voksende arbejdsbyrde har prorektorerne i de senere år i stigende grad aflåst rektor for administrative og andre opgaver. Det søges nu slået fast, at prorektor skal kunne varetage en del af rektoratets opgaver. Prorektorerne er hidtil blevet valgt for ét år ad gangen, men under hensyn til ændringen i prorektors stilling vil det være rimeligt, at han kommer til at virke i 3 år.

De nærmere regler om opstilling af kandidater til rektor- og prorektorvalg og om selve valget vil blive fastsat i styrelsesbekendtgørelser for de enkelte universiteter, jfr. § 14.

Til § 6.

Den nødvendige koordinering af universitetets mangesidede undervisnings- og forskningsvirksomhed foregår i konsistorium, hvor der træffes beslutninger, som er af betydning for universitetet som helhed. Rektor, prorektor og administrationens chef bør derfor være fødte medlemmer. For at sikre, at der i konsistorium findes en sagkundskab, som dækker virksomheden inden for universitetets hovedområder foreslås dekanerne derfor også som fødte medlemmer. Det må endvidere anses for væsentligt, at det lærerpersonale og de studerende, som konsistoriums beslutninger vedrører, bliver repræsenteret og får lejlighed til at udtale sig og deltage i afgørelserne. Derfor foreslås der indvalgt repræsentanter for samtlige fastansatte heltidsbeskæftigede lærere og de studerende. Det er ikke i

lovforslaget fastsat, hvor mange repræsentanter de enkelte grupper skal have udover, at de studerendes repræsentanter skal udgøre en tredjedel af konsistoriums medlemmer. En nærmere fastsættelse af medlemstallene vil bedst kunne ske i styrelsesbekendtgørelserne for de enkelte universiteter under hensyn til hvert universitets størrelse og særlige forhold i øvrigt, jfr. § 14.

I stk. 2 fastslås konsistoriums opgaver og kompetence i princippet. En detaljeret opregning af, hvilke sager der skal behandles i konsistorium, og i hvilke sager konsistorium skal træffe endelig afgørelse, foretage indstilling til ministeriet eller blot rådgive rektor, vil ske i de enkelte styrelsesbekendtgørelser.

Da konsistoriums medlemstal under alle omstændigheder vil blive ret stort — ved Københavns universitet formentlig over 30 —, foreslås det i stk. 3, at konsistorium nedsætter et budget- og forretningsudvalg. Dette udvalg skal selvstændigt bl. a. på grundlag af bidrag fra tilsvarende udvalg under fakultets- og fagrådene udarbejde universitetets samlede budgetforslag og foretage de fornødne prioriteringer. Derudover skal udvalget som forretningsudvalg kunne handle på konsistoriums vegne i henhold til bemyndigelse fra konsistorium. Ifølge stk. 4 skal konsistorium i øvrigt kunne nedsætte udvalg og delegere sin kompetence til disse, hvor det vil være hensigtsmæssigt.

Til § 7.

Ved de danske universiteter er fem videnskabelige hovedområder: teologi, samfundsvidenskaberne, lægevidenskaben, humaniora og naturvidenskaberne repræsenterede, og forsknings- og undervisningsvirksomheden på disse hovedområder er foregået inden for fakulteter. Ordet fakultet har med tiden fået en dobbelt betydning, idet det dels er betegnelsen for enheden, inden for hvilken forskning og undervisning foregår, dels er betegnelsen for det kollegiale organ, hvori alle professorer, der virker ved fakultetet, har sæde. Oprindeligt bestod denne dobbelthed ikke, idet der ikke fandtes andre lærere end professorerne.

Med det her forelagte forslag bringes professorernes automatiske medlemsskab af det kollegiale organ, fakultetet, til ophør, og der indføres et repræsentativt system. Et videnskabeligt hovedområdes ledende kollegiale organ foreslås derfor kaldt fakultetsrådet.

I stk. 3 nævnes de grupper, som skal være repræsenterede i fakultetsrådet. Bortset fra krav om en mindsterepræsentation, herunder at de studerende skal besætte en tredjedel af plædserne, er

det ikke angivet i lovforslaget, hvor mange pladser der skal være i et fakultetsråd. Dette vil afhænge af de enkelte hovedområders størrelse, og de nærmere regler vil blive fastsat i hvert enkelt universitets styrelsesbekendtgørelse.

I stk. 4 foreslås valgperioden for dekaner fastsat til 3 år, idet det er ønskeligt, at dekanen ud fra de samme synspunkter, der er fremført om valgperiodens længde for rektorer og prorektorer, får mulighed for at virke i en længere periode end det ene år, som hidtil har været normalt.

Fakultetsrådene har til opgave at koordinere arbejdet inden for hovedområderne, foretage indstillinger til konsistorium i sager, som kan have betydning for universitetet som helhed og foretage indstillinger til ministeriet i sager, der ikke har betydning for universitetet som helhed, og som fakultetsrådet ikke kan afgøre selv. En nærmere opregning af fakultetsrådenes opgaver og kompetence vil ske i de enkelte styrelsesbekendtgørelser.

Også fakultetsrådenes medlemstal kan blive store, derfor foreslås det i stk. 6 ligesom for konsistoriums vedkommende, at fakultetsrådene skal nedsætte budget- og foretningssudvalg, og at de i øvrigt får hjemmel til at nedsætte udvalg og at delegerer deres kompetence til sådanne udvalg.

Med den brede sammensætning, fakultetsrådene vil få med repræsentation også af yngre lærere og studerende, vil rådene ikke kunne foretage en kompetent bedømmelse af ansøgernes videnskabelige kvalifikationer, når videnskabelige stillinger skal besættes, og af den videnskabelige indsats, der er forudsætningen for tildelingen af videnskabelige grader, som f. eks. doktorgraden, æresdoktorgraden og licentiatgraden samt af forelæsningsret (jus docendi). Ansøgere til videnskabelige stillinger, og de, som har præsteret et videnskabeligt arbejde med henblik på opnåelse af en videnskabelig grad, har imidlertid et berettiget krav om at få deres videnskabelige kvalifikationer vurderet af personer, som har forudsætninger for at vurdere disse kvalifikationer. Det foreslås derfor, at sager af den heromhandlede art skal behandles i særligt sagkyndige udvalg nedsat af fakultetsrådet. Disse udvalg, der enten kan være stående udvalg eller ad hoc udvalg, nedsætter de snævre bedømmelsesudvalg, som foretager den indgående vurdering af ansøgerne til professorater eller af arbejder, som skal danne grundlag for tildeling af videnskabelige grader, og modtager indstilling fra disse bedømmelsesudvalg.

Da der også må lægges vægt på de pædagogiske kvalifikationer hos ansøgere til videnskabelige lærerstillinger, foreslås det i § 10, at studienævnet skal

høres over ansøgernes kvalifikationer på dette område.

Til § 8.

Allerede i dag er nogle hovedområder opdelt i faggrupper. Ved Københavns universitet er det rets- og statsvidenskabelige fakultet delt i en retsvidenskabelig og en statsvidenskabelig faggruppe, og det matematisk-naturvidenskabelige fakultet er delt i en matematisk-fysisk og en naturhistorisk-geografisk faggruppe. Ved Aarhus universitet er det økonomiske og juridiske fakultet delt i fire faggrupper. I disse faggrupper behandles alle sager, som ikke vedrører fakultetet som helhed.

Universitetsadministrationsudvalget pegede i sin betænkning på, at flere fakulteter efterhånden var blevet så store, blandt andet på grund af den stadig stigende videnskabelige specialisering, at fakulteterne burde deles op i et større antal faggrupper. Universiteterne har i den anledning udtalt, at de ikke med kort varsel vil kunne gennemføre en fuldstændig opdeling i faggrupper, men denne bestemmelse tilsigter at skabe hjemmel for en opdeling, der bør være afsluttet, når en ny lov om universiteternes styrelse træder i kraft 1. september 1973.

For at undgå, at konsistoriums medlemstal skal vokse, foreslås det i stk. 3, at de faggrupper, som tidligere har udgjort et fakultet, i fællesskab vælger en dekan, som skal repræsentere faggrupperne i konsistorium.

Til § 9.

Universitetsadministrationsudvalg har som nærmere omtalt under Almindelige bemærkninger foreslået, at den grundlæggende enhed inden for de højere uddannelsesinstitutioners forsknings- og undervisningsvirksomhed blev instituttet, og at instituttet blev en så stor enhed, at der kunne sikres en effektiv udnyttelse af udstyr og apparatur og et tilstrækkeligt grundlag for ansættelse af teknisk og administrativt personale til aflastning af det videnskabelige personale.

I stk. 2 foreslås det, at instituttets øverste myndighed skal være institutrådet, og at samtlige fastansatte heltidsbeskæftigede videnskabelige medarbejdere og lektorer, som har deres hovedbeskæftigelse uden for universitetet, skal have sæde i rådet. Derudover vil der til et institut være knyttet en kreds af personer med mange forskellige opgaver: stipendiater, kontropersonale, laboratorieassistenter, teknikere, betjente med flere, ligesom der alt efter instituttets større eller mindre opgaver inden for undervisningen kan være studerende. De nærmere regler for disse grupperes repræsentation vil blive fastlagt af konsistorium.

Institutrådets opgaver vil bestå i fordeling af forsknings- og undervisningsarbejdet, fordeling af instituttets bevillinger, lokaler, apparatur og andet udstyr, i udarbejdelse af budgetforslag samt i indstillinger i personale-sager.

I stk. 3 omtales valget af en bestyrer eller bestyrelse, som skal varetage den daglige ledelse og være instituttets repræsentant over for de øvrige universitetsmyndigheder.

I stk. 4 åbnes der mulighed for, at flere institutter samles i et centrålinstitut. Det vil kunne være hensigtsmæssigt, at flere institutter, der har faglige berøringsflader eller har opgaver inden for den samme uddannelse, har til huse i samme bygning og dermed adgang til fælles faciliteter. Der åbnes ligeledes mulighed for at indddele et institut i flere laboratorier, hvilket kan være praktisk, hvor der inden for samme institut findes flere subspecialer.

Som det fremgår af Almindelige bemærkninger lægges der stor vægt på, at de studerende får medindflydelse på og medansvar for deres egen uddannelse. Dette skal først og fremmest ske i studienævnene, hvor lærere og studerende er ligeligt repræsenterede. Der kan ikke gives en fast regel om, at der skal oprettes et studienævn inden for hvert hovedområde eller faggruppe. Antallet af studienævn vil afhænge af, hvor mange studieretninger, der findes, og hvorledes studierne er bygget op inden for hovedområdet eller faggruppen. Det vil derfor i styrelsesbekendtgørelserne blive overladt til det enkelte universitet at afgøre, hvorledes studienævssystemet skal bygges op, hvor mange medlemmer der skal være i hvert nævn, og hvordan de skal vælges. Af hensyn til kontinuiteten i studienavnens arbejde må repræsentanterne for de studerende dog vælges for et år ad gangen, medens repræsentanterne for lærerne må vælges for mindst et år ad gangen.

Studienævnene vil som anført i stk. 2 blive sammensat af lige mange lærere og studerende. Man må derfor forudse, at der vil opstå tilfælde, hvor stemmerne vil komme til at stå lige, og at en afgørelse derfor ikke kan træffes. I sådanne tilfælde bør sagen udsættes til næste møde. Står stemmerne også lige ved dette møde, må forslaget betragtes som bortfaldet, medmindre et flertal vedtager at henskyde afgørelsen til fakultets- eller fagråd.

I stk. 3 til 5 angives studienavnens opgaver, idet den mere detaljerede beskrivelse dels vil ske i styrelsesbekendtgørelserne, dels ved interne universitetsbeslutninger.

Som nævnt i bemærkningerne til § 7 skal studienævnene høre over de pædagogiske kvalifikationer hos ansøgerne til videnskabelige lærerstillinger. Såfremt ansøgerne i forvejen er ansat ved universitetet, vil studienævnet have let adgang til at erhverve sig oplysning om deres pædagogiske kvalifikationer. For så vidt angår ansøgere, der ikke allerede er ansat ved universitetet, må det påhvile studienævnet at indhente oplysninger om ansøgerenes pædagogiske kvalifikationer, såfremt de tidligere har været beskæftiget med undervisning.

Til § 11.

Studenterrådet er de studerendes officielle repræsentation og består af de faglige råd, som vælges af de forskellige studieretningers studerende. De nærmere regler om studenterrådets opbygning, valgregler m. v. skal godkendes af undervisningsministeren. I stk. 3 foreslås det at henlægge studenterrådsvalgene til forårssemesteret, for at der kan gives de nye studerende mulighed for at blive fortrolige med studieforholdene, inden de går til valg.

Da studenterrådet er de studerendes officielle repræsentation, og da studenterrepræsentanternes deltagelse i de forskellige universitetsorganer vil være forbundet med et betydeligt administrativt arbejde, foreslås det i stk. 5, at universitetet stiller lokaler og kontorassistance til rådighed for rådet.

Til § 12.

Universiteterne har i tidens løb modtaget og modtager stadig betydelige beløb ved testamentariske bestemmelser og på anden måde fra privat side. Disse midler er altid blevet administreret adskilt fra universiteternes finanslovbevillinger, ofte af særlige i forbindelse med midlernes overdragelse etablerede særlige styrelser. Det er hensigten med denne bestemmelse at bekræfte denne tilstand. Efter hvert finansårs udløb indsender universiteterne til undervisningsministeriet og 3. revisionsdepartement en indberetning om samtlige de i finansårets løb modtagne gavebeløb m. v., idet modtagelse af gaver som f. eks. fast ejendom, hvis drift og vedligeholdelse kan komme til at påføre staten udgifter, dog altid vil kræve de bevilgende myndigheders godkendelse.

Til § 13.

Der er fra mange sider fremført ønsker om at sikre aftagerne af den universitetsuddannede arbejdskraft medindflydelse på universiteternes uddannelsesvirksomhed. Man må imidlertid nære be-

tænkkelighed ved at give repræsentanter for disse interesser sæde i universitetsorganerne og på dette område gøre indgreb i universiteternes hævdevundne frihed. Hertil kommer, at det vil være vanskeligt at dække de nævnte interesser, uden at der vil blive tale om en meget talrig repræsentation. På den anden side må det anses for ønskeligt, om der kunne etableres en snævrere og mere formaliseret forbindelse mellem aftagerinteresserne og universiteterne, og for at skabe et forum for en sådan regelmæssig forbindelse foreslås de i § 13 omtalte møder afholdt.

Til § 14.

Som det fremgår af de foranstående bestemmelser, er der en lang række forhold, som skal fastlægges i mere detaljerede regler, og som må fastlægges under hensyn til det enkelte universitets særlige forhold. Undervisningsministeren foreslås derfor bemyndiget til at fastsætte sådanne nærmere regler og til at fastsætte regler for de øvrige i bestemmelsen nævnte forhold.

Til § 15.

Der foregår for tiden overvejelser i Planlægningsrådet for de højere uddannelser om, hvorledes universitetscentre kan opbygges organisatorisk. Så længe disse overvejelser endnu ikke er tilendebragt, og der ikke har kunnet tages stilling til konkrete forslag fra planlægningsrådet, er det ikke muligt at angive om og i bekræftende fald, hvorledes dette lovforslags bestemmelser må ændres, hvis et universitet skal indgå i et universitetscenter. Undervisningsministeren foreslås derfor bemyndiget til i givet fald at fravige de foranstående bestemmelser i fornødent omfang.

Til § 16.

Ifølge de særlige om Zoologisk museums bestyrelse gældende bestemmelser i lov af 29. december 1862 om Det kongelige Naturhistoriske Museums overgang til Københavns universitet m. m. ledes museet af et museumsråd direkte under konsistorium under overtilsyn af ministeriet for kirke- og undervisningsvæsenet. Museet har herved haft en

særstilling i forhold til andre museer og institutter under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet, idet det blandt andet ikke har været undergivet fakultetets myndighed.

Udviklingen har nu nødvendiggjort en koordinering af den samlede zoologiske undervisning og forskning, som indebærer, at museet inddrages specielt i den videregående uddannelse af zoologer. Dette vil kræve, at museet bliver ligestillet med fakultetets øvrige institutter m. v., hvorfor de for museet gældende særbestemmelser foreslås ophævet.

Til § 17.

Bestemmelsen i stk. 2 og 3 er en konsekvens af bestemmelsen i § 1. Retsgrundlaget for den selvejende institution Aarhus universitet er lov nr. 73 af 7. marts 1952 samt de i henhold til lovens § 6 udstedte af undervisningsministeriet godkendte statutter af 21. juni 1958.

Spørgsmålet om opretholdelse af universitetets status som selvejende institution var i 1957 genstand for indgående overvejelser og drøftelser mellem universitetet og undervisningsministeriet. Drøftelserne resulterede i, at ministeriet ved skrivelse af 23. september 1957 meddelte, at man kunne tiltræde, at universitetet indtil videre bevarede sin status som selvejende institution, men at spørgsmålet om en eventuel overgang til egentlig statsinstitution ville være at optage til fornyet overvejelse efter forløbet af 10 år.

I Universitetsadministrationsudvalgets betænkning II blev der bl. a. stillet forslag om, at Aarhus universitet overgik til statsuniversitet, og undervisningsministeriet anmodede i forbindelse med den generelle høring over betænkningen Aarhus universitets bestyrelse om at tage stilling til dette specielle punkt. Bestyrelsen kunne tilslutte sig forslaget.

Til § 18.

Dette lovforslag betyder på mange punkter et brud på meget gamle traditioner inden for universiteternes styrelse, jfr. Almindelige bemærkninger, og det må derfor være rimeligt at tage loven op til revision, når man har indhøstet erfaringer for de nye styrelsesformers funktion i praksis.